

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В УКРАЇНІ

І.Й. Кравченко, В.О. Іванина

Національний університет харчових технологій

В умовах глобалізації світової економіки і торгівлі кожна країна бере участь у міжнародному процесі обміну товарами. В останні роки виробництво соняшnikової олії в Україні демонструє надзвичайно високі показники рентабельності та лідируючі позиції в світі, тож аналіз конкурентоспроможності даної галузі є актуальною темою.

На сьогодні за межі країни експортується 80% продукції олійно-жирової галузі України, основну частку якої займає експорт соняшnikової олії. В основному імпортують вітчизняну соняшnikову олію країни ЄС та СНД, Близького Сходу, Африки. Загалом в 2014/15 маркетинговому році питома вага України в світовому експорті соняшnikової олії становить 56%. [1]

До основних проблем галузі можна віднести наступні:

1. збереження дії експортного мита на насіння соняшнику;
2. недопущення відновлення відшкодування ПДВ при експорті зернових та технічних культур включно окремим суб'єктам господарювання (відхилення законопроекту № 2527 від 02.04.15);
3. перенесення терміну впровадження перспективних технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із котелень, що працюють на лущинні соняшнику, до 01.01.2025.

Аналізуючи 2014/15 маркетинговий рік можна виділити наступні тенденції розвитку світового та українського олійного ринку:

- 1) У 2014 році виробництво основних видів продукції олійно-жирової галузі України зменшилось проти 2013 року на 40,0 тис. тонн (0,2%), а виробництво соняшнику скоротилося на 948 тис. тонн (8,6%), через зниження урожайності; [2]

- 2) спостерігається зниження світових цін на олію, через різке зниження цін на нафту, що провокує ще більше зниження цін на рослинні олії;
- 3) зменшення перехідних залишків насіння соняшнику у поточному маркетинговому році проти минулого маркетингового року;
- 4) з листопада 2014 року спостерігається зростання цін на насіння соняшнику в середині країни, що пояснюється девальвацією гривні через різке зростання курсу долара США;
- 5) Зростання цін на соняшникову олію (нерафіновану та рафіновану) на внутрішньому ринку, через зростання цін на сировину (соняшник), допоміжні матеріали, електроенергію тощо.

На 2015/2016 маркетинговий рік Міністерство сільського господарства США (USDA) прогнозує збільшення виробництва соняшnikової олії в Україні на 9,5%, до 4,57 млн т, та її експорт – на 8%, до 4 млн т.[3]

Отже, виходячи з аналізу української галузі виробництва соняшnikової олії за 2014/15 рік можна стверджувати, що вона є конкурентоспроможною навіть на міжнародному ринку та продовжує розвиватися. Але на даному етапі, враховуючи складну політико-економічну ситуацію в Україні, у 2015 році не всі підприємства масложирової галузі в Донецькій і Луганській областях змогли працювати, і за рахунок цього та за рахунок зниження митної ставки на насіння соняшника Україна може швидко втратити лідируючі позиції. Тому уряд повинен прийняти належні міри для підтримки розвитку даної галузі.

Література

1. Офіційний сайт Асоціації «Укроліяпром» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukroilprom.org.ua/>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США (United States Department of Agriculture) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pecad.fas.usda.gov/highlights/2015/05/ukr26may2014/index.htm>